

K NĚKOLIKA OTÁZKÁM HOSPODAŘENÍ S PRACOVNÍMI SILAMI

Závěrečný projev na XVIII. rozšířeném plenárním zasedání
čtvrtého ústředního výboru Korejské strany práce

16. listopadu 1968

O hospodaření s pracovními silami jsem podrobně mluvil již v závěrečném projevu na 16. plenárním zasedání 4. ústředního výboru, takže nebudu k této otázce mluvit dlouze, ale chci zdůraznit jen několik problémů.

To, zda správně hospodaříme s pracovními silami nebo ne, silně ovlivňuje výsledky socialistického budování. Proto hospodaření s pracovními silami je nesmírně důležitá práce, kterou je nutno pevně držet v rukou po celou dobu budování socialismu a komunismu.

Zejména dnes je u nás otázka, zda dokážeme vyřešit napjatou bilanci pracovních sil, naléhavým problémem, na němž závisí možnost dalšího postupu naší revoluce a výstavby.

Nedostatek pracovních sil dnes u nás dosáhl velmi vážného stupně. Za dnešní situace, kdy stojíme tváří v tvář americkým imperialistům a kdy manévry amerického imperialismu, směřující k vyprovokování války, jsou stále neprokrýtejší, musíme zintenzívnit budování socialismu. Proto na jedné straně musíme posilovat armádu a provádět brannou výstavbu a na druhé straně chceme v zájmu zvýšení životní úrovně lidu a upevnění hospodářské základny státu jako bezprostřední úkol dosáhnout hlavních cílů sedmiletky. K tomu je zapotřebí mnoha pracovních sil. Avšak následkem minulé tříleté Vlastenecké osvobozené války nedojde v nejbližších dvou až třech letech skoro k žádnému vzestupu v počtu pracovních sil a doplňkové zdroje pracovních sil máme u nás velmi omezené. Tím dochází k vzniku

hlubokého rozdílu mezi potřebou pracovních sil a jejich zdroji. Tak např. jen v provincii Jižní Hamgjong budou v příštím roce potřebovat navíc 17.000 pracovníků, ale čerpat prý mohou jen ze zdrojů, tvořených 8.000 osobami.

Napjatá bilance pracovních sil dosáhla v naší zemi tak závažného stupně, ale vedoucí pracovníci stranických, státních a hospodářských orgánů ani vedoucí pracovníci podniků nevěnují hospodaření s pracovními silami téměř žádnou pozornost. Zejména nutno říci, že ani poté, co se otázka zlepšení hospodaření s pracovními silami se vši vážností projednávala na nedávném plenárním zasedání ústředního výboru strany, odkud vzešlo dokonce příslušné usnesení, a co se tato otázka i potom zdůrazňovala při každé příležitosti, ani jeden z ministrů, vedoucích tajemníků provinčních výborů strany a předsedů provinčních lidových výborů hospodaření s pracovními silami řádně neorganizuje.

Takový stav již nelze nadále připouštět. Do řešení napjaté situace v pracovních silách se musíme ihned všichni společně vrhnout.

Nejdůležitější věcí při hospodaření s pracovními silami je správné provádění politické práce, aby všichni pracující pracovali uvědoměle, svědomitě a usilovně.

Práce nejen umožňuje vyrábět věci, které člověk nezbytně potřebuje k životu, jako jídlo, oděv a další spotřební zboží, ale hraje též důležitou úlohu při připodobňování všech našich pracujících, budujících socialismus a komunismus, dělnické třídě. Jenom když se všichni uvědoměle zapojí do práce a není nikoho, kdo by žil bezpracně lze vybudovat socialistickou, komunistickou společnost, kde se všechn lid má dobře, jen tak mohou všichni členové společnosti být připodobněni dělnické třídě.

Avšak v období přechodu od kapitalismu k socialismu existuje nemálo lidí, kteří pracovat nechtějí, a lidem zůstává v hlavách mnoho pozůstatků staré ideologie, která v nich podporuje touhu po bezpracném životě. Takovéto staré smýšlení nevzniká v socialistické společnosti, nýbrž je dědictvím kapitalistické společnosti. V kapitalistické společnosti člověk dře

mnohdy do úmoru, takže ho bezděčně napadá, jak by to bylo pěkné, kdyby i on mohl okusit života bez práce.

Dříve si rolníci přávali, aby jejich synové nemuseli dřít na hroudě, když už oni na poli pracovat museli, aby se stali aspoň písaři u pánů, když už nic jiného. Dříve mohl rolník dřít do úmoru, ale když mu statkář všechno sebral, nezbylo mu nic než prázdné ruce. Statkář a kapitalista ale nepracoval, lenošil, a přece měl vždycky dost dobrého jídla a pití a krásné šaty. Proto i rolník beděčně začal považovat práci za cosi zahanbujícího a bezpracně žijícím lenochům dokonce záviděl, místo aby je nenáviděl.

Toto hluboce zakořeněné jedovaté býlí staré společnosti přetrvává dlouhou dobu i v socialistické společnosti, kde lid se stal pánem své země a všechny výrobní prostředky přešly do vlastnictví společnosti.

Nejsou dnes výjimkou takoví úředníci, kteří denně přijdou do kanceláře, nic tam nedělají a přece si domů odnášejí výplatu, jako by se nic nestalo. A přitom nemají žádné výčitky svědomí.

Plat, který dostáváme, je odměna za naši práci, je to část bohatství státu a majetku společnosti, který vyrostl z krve a potu všeho lidu. Proto by se při výplatě každý měl jednou zamyslit, jestli skutečně odvedl tolik práce, kolik dostal zapláceno. Ale když někdo vůbec nic nedělá a pobírá vysoký plat, aniž má výčitky svědomí, znamená to, že mu v hlavě přežívá kapitalistické myšlení, které mu našeptává: ber vysoký plat, ale málo dělej.

Pro vyřešení nedostatku pracovních sil je proto na prvním místě třeba zintenzívnit politickou práci mezi pracujícími a přeměnit jejich vědomí. Tak musíme dosáhnout toho, aby všichni pracující považovali práci za věc nejčestnější a aby svou nejsvětější povinnost viděli v tom, že budou pracovat pro vlast a lid s vynaložením všech svých sil, umu a schopností. Jestliže při hospodaření s pracovními silami neučiníme politickou a ideologickou práci základem naší činnosti, ale budeme se spoléhat jen na materiální podněty, pak nebudeme v hospodaření s pracovními silami moci zjednat nápravu.

Avšak naši pracovníci se v mnoha případech doposud domnívají, že základní příčinou toho, že se jim nedaří hospoda-

ření s pracovními silami, jsou technicko-organizační problémy jako např. situace ve mzdách a platech nebo stav pracovních norem, takže myslí jen na zvyšování hmotné zainteresovanosti.

Správné regulování mezd a platů a správné stanovování pracovních norem je ovšem nutné a naše strana i tomu věnuje velkou pozornost. Při stanovování mezd a platů se však to, že činíme rozdíly mezi těžkou a lehkou prací, mezi fyzickou a duševní prací, nebo mezi prací v průmyslu a zemědělství, rozhodně nesmí chápat čistě jen jako vytváření materiální zainteresovanosti na té či oné práci. Jinými slovy nelze to chápat jenom tak, že v určitém odvětví se stanoví odměna za práci vyšší a v jiném zase o něco nižší, aby lidé dostávali zájem o odvětví, kde práce je obtížná a namáhavá.

Rozdíly ve výši platů mezi jednotlivými odvětvími udržujeme hlavně proto, že v intenzitě práce v jednotlivých odvětvích a v množství fyzických i duševních sil, které tam lidé vynakládají, existují rozdíly a je tudíž nutné, aby příslušná odměna za práci plně dostačovala k nahrazení sil, spotřebovaných v pracovním procesu, a zajišťovala pracujícím dobré životní podmínky.

Pracující v dolech a u vysokých pecí dnes mají vyšší mzdy než dělníci v jiných odvětvích. To je dáno tím, že vynakládají více potu než pracovníci v jiných odvětvích a více než oni se fyzicky i duševně unaví, takže je třeba jim pomoci vyšších mezd vytvářet podmínky, aby své síly mohli v plné míře obnovovat.

Rovněž požadavek, aby v dopravě byly zvýšeny odměny přednostům a strojvůdcům, vznikl proto, že tito pracovníci při své velmi náročné práci vynakládají mnoho energie. Také když jsem při své návštěvě v provincii Severní Hamjong dal pokyn, aby rybářům, kteří loví na širém moři, byly postaveny dobré byty, měl jsem na mysli, aby jim byly vytvořeny dostatečné podmínky pro jejich odpočinek, a vůbec ne to, aby získali materiální zainteresovanost na své práci. Rybářští dělníci, pracující na širém moři, kteří by se po měsíční nebo dvouměsíční práci daleko od domova na rozbouřeném moři vrátili domů, kde by si nemohli ani pořádně odpočinout, kde by neměli ani pohodlné lůžko, a kteří by se potom zase vydali na moře, takoví rybáři by nemohli

dobře pracovat. Proto je přirozené, že se jim musí postavit dobré dvou nebo třípokojové byty, aby si dokonale odpočinuli a zbavili se únavy, než se znova vydají na moře.

Byla by velká chyba, kdyby mezi vámi, soudruzi a soudružky, byl někdo, kdo by se chtěl pokoušet řešit otázku hospodaření s pracovními silami podle cizích učebnic ekonomie práce, založených na principu hmotné zainteresovanosti.

Naprostá většina příslušníků naší dělnické třídy dnes nepracuje pro peníze a ani nijaké materiální podněty nežadá. Stačí, když jim stát zajistí jejich životní podmínky, nadto nic jiného nežadají a všichni svědomitě pracují. Po jistou dobu někteří vedoucí pracovníci ne příliš chápali otázku správného využívání zákona hodnoty v socialistické společnosti a dopustili se chyb, když se ho pokoušeli nesprávným způsobem uplatňovat v železárnách Hwanghã. Tehdy zmínění vedoucí pracovníci šli mezi taviče a říkali jim, že podle zákona hodnoty se má dělat to a zase tohle, ale taviči jim nato řekli, aby si celý zákon hodnoty dali za klobouk, oni že hmotné podněty nepotřebují, oni budou obětavě pracovat pro vlast a pro lid, a stačí, když se jim zajistí, co potřebují k životu. Pracovníkům řekli, aby zbytečně nezdržovali a šli pryč.

Otázku hospodaření s pracovními silami musíme řešit nikoli cestou zvyšování mezd nebo preferováním materiálních stimulů, ale naopak rozhodným preferováním politicko-morálních stimulů, neustálým zvyšováním uvědomělého nadšení pracujících, s čímž pak budeme vhodně spojovat hospodářsko-organizační opatření.

I po ustavení socialistického zřízení se po velmi dlouhou dobu zachovávají rozdíly mezi prací duševní a prací fyzickou, mezi těžkou a lehkou prací, mezi prací ve výrobních a v nevyrobních odvětvích. Zejména v zemích, které zdědily zaostalé výrobní síly, přetrvávají velké rozdíly mezi prací v průmyslu a prací v zemědělství. Vezmeme-li si jeden příklad, velký rozdíl je ve vynaložení pracovní síly mezi člověkem, který píše v kanceláři, a lidmi, kteří taví železo u vysokých pecí. Kdo pracuje u vysoké pece třeba v létě, má velký pokles solí v těle, protože se v jednom kuse potí. Dáváme sice tavičům ovocné šťávy a

pracovní ochranné prostředky, ale to k obnovení spotřebovaných sil rozhodně nestačí.

Až se v budoucnosti výrobní síly vysoce rozvinou, zmizí rozdíly mezi těžkou a lehkou prací, mezi prací duševní a fyzickou. V rozvinutých zemích dnes prý mají u vysokých pecí, martinických pecí i elektrických pecí chladicí zařízení a takovou automatizaci, že dělníci taví železo s pomocí několika vypínačů, přitom nosí kravaty a ani trochu se nezapotí. Za takových poměrů pak není mezi čtením v kanceláři a sledováním roztaveného kovu u vysoké pece vůbec žádný rozdíl. Jestliže chceme nakonec odstranit rozdíly mezi různými druhy práce, musíme rychle rozvíjet výrobní síly.

Až výrobní síly budou na tak vysokém stupni rozvoje, stanou se diskuse o těžké a lehké práci, duševní a fyzické práci zbytečnými a nebude ani zapotřebí činit rozdíly v odměňování za práci.

Avšak než tomu tak bude, uplyne ještě mnoho času, a v přítomném okamžiku udržovat rozdíly ve mzdě mezi zastávanými funkcemi musíme, jelikož rozdíly mezi různými pracemi existují. Rozhodně nejsme proti regulaci mezd a platů jako takové. Proti čemu jsme, je pouze zanedbávání politické práce, ulpívání pouze na materiálních stimulech, snaha honit lidi do práce jen pro peníze. Podněcovat lidi k práci jen pro peníze tak, že nebudou znát nic než peníze, je kapitalistická metoda, s ní rozhodně nelze vybudovat socialismus ani komunismus.

I naše výzvy k správnému uplatňování zákona o rozdělování za socialismu vydáváme konec konců nikoli proto, abychom dali lidem nějaké hmotné podněty, ale proto, že zákon je důležitým prostředkem pro omezování starého myšlení, vzbuzujícího v lidech touhu po blahobytném životě bez práce.

Dnes se nás cizinci ptají, jak se dá osedlat bleskurychlý oř čchollima. Hlavním tajemstvím hnutí čchollima není nic jiného než dobrá politická práce.

Myslit si, že lze dosahovat vysokého tempa rozvoje výroby cestou zvyšování materiálních stimulů pro práci nebo, jinými slovy, cestou zvyšování mezd a platů či odměn, by bylo chybou. Kdo chce budovat socialismus jen metodou zvyšování

hmotných stimulů, aniž správným prováděním politické práce mezi pracujícími zajišťuje, aby pracovali uvědoměle, tomu se dílo rozhodně nemůže dařit. Tímto způsobem si neosedlá oře čchollima ani za deset let a revoluci teprve neprovede. Kdyby se lidem řeklo, jděte do revoluce za tolik a tolik, copak by někdo dával život v sázku v revolučním boji? Kdyby se šlo kupředu touto cestou, nemohlo by to nakonec skončit jinak, než sklouznutím zpátky ke kapitalismu.

Jistou dobu protistraničtí frakcionáři šířili mezi pracujícími buržoazní ideologii a feudální konfuciánskou ideologii, místo aby je vychovávali v duchu myšlenek naší strany, a tak se v některých odvětvích práce dobře nedařila.

Stalo se, že se ti lumpové vypravili na šachtu v Komdoku, svolali si horníky a v rozporu s myšlenkami strany je vybízeli, aby se v práci příliš nenamáhal, aby pracovali prý jen přiměřeně, takže horníkům znemožnili nakopat více rudy, když oni se chtěli k tomu zavázat. Jelikož lumpové tam rozšířili jed buržoazní ideologie, těžba rudy rychle poklesla. Později tam pracovníci z dolu rozvinuli boj za prosazení jediného ideového systému strany, v důsledku čehož se těžba rudy zvýšila na dvojnásobek. Na první pohled by se zdálo, že ti lumpové chtěli dobro dělníků, ale ve skutečnosti otupovali jejich revoluční uvědomění a působili proti tomu, aby se výrobní síly rychle rozvíjely, aby se naše země stávala mocnější a aby životní úroveň lidu stoupala.

Myslím, že až dosud naše strana prováděla politickou práci dobře. Je ovšem pravda, že politická práce nebyla zcela bez chyb, ale tyto nedostatky nebyly způsobeny chybami podřízených pracovníků, ale lumpy, kteří se usadili nahoře, aby odtud šířili jed. Při prosazování jednotného ideového systému strany se v minulosti nemálo lidí dopustilo těch či oněch chyb; mezi nimi se sem tam vyskytli i lumpové, kteří se vědomě pokoušeli narušovat budování socialismu, ale většinou šlo o lidi, kteří se dopustili chyb, když pletichy lumpů, usazených nahoře, považovali za vůli strany a jednali podle jejich instrukcí.

Jestliže naši pracovníci budou dobře provádět ideologickou práci mezi dělníky a dosahovat, aby dělníci obětavě pracovali

pro stranu, vlast a lid s jasným vědomím cíle, pro který pracují, pak nebude existovat nic, co by nedokázali.

Nedávno jsme rozvinuli boj za vymýcení ideologického jedu protistraničtých frakcionářů a bojovali jsme za prosazení jediného ideového systému strany mezi všemi členy strany a pracujícími; proto ve všech odvětvích národního hospodářství můžeme pozorovat prudký postup kupředu a novátorství. To jasně ukazuje, jak obrovskou sílu členové strany a pracující ze sebe vydají, když se vyzbrojí revolučními idejemi strany.

Naši přední dělníci dnes říkají: pro nás neexistují žádné určené normy nebo předepsané výkony, plníme takové normy a podáváme takový výkon, jaký na nás žádá strana. To nejen svědčí o tom, jak je naše dělnická třída věrna straně, ale i o tom, že pro naše dělníky nějaké materiální stimuly nebo normy nejsou problémem.

Pracovníci na úseku hospodaření s pracovními silami a další vedoucí hospodářští pracovníci teď mluví stále o pracovních normách či o regulaci mezd a platů a tak dělají z hospodaření s pracovními silami bůhvíjakou spietitou záležitostí. To není správné. Hospodaření s pracovními silami není nic spletitého. Pracovníci na tomto úseku si sice myslí, že regulování mezd a platů je jakousi velice komplikovanou činností, ale jde o záležitost, kterou dokážeme vždycky řešit, pokud budeme přesně obeznámeni se skutečnou situací a budeme se pevně přidržovat politiky strany.

Je bez diskuse, že vedoucí hospodářští pracovníci musí rovněž dělat technicko-organizační opatření, mezi něž patří i normování práce a úpravy mezd a platů, ale to neznamená, že při hospodaření s pracovními silami se mají upínat jen na ně, nýbrž musí podle směrnic strany zintenzívnovat politickou práci, aby tak nedostatek pracovních sil postupně vyřešili.

Především je třeba členy strany a pracující ještě důsledněji vychovávat k lásce k práci. Je třeba u všech pracujících vyvolat ještě důslednější vědomí toho, že právě práce je v naší společnosti důležitou a čestnou záležitostí. Od národní školy je nutno děti vychovávat k tomu, aby odpor k práci považovaly za ostudnou, zahanbující věc a aby měly práci rády. Na téma

lásky k práci je nutno dělat filmy a divadelní hry, psát na ně mnoho románů a povídek a tak přispívat k výchově pracujících.

Velmi důležité je, aby kádroví pracovníci působili při výchově pracujících metodou vlastního příkladu. To je cenné poučení, kterého jsme nabyli v době protijaponského ozbrojeného boje. Když jsme vedli ozbrojený boj proti Japoncům, neměli jsme mezi našimi veliteli praporů a pluků ani jediného, kdo by jen seděl a vyvyšoval se nad ostatní. Jakmile jsme dorazili na nové tábořiště, velitelé jako první vzali pilu, káceli stromy a chystali místo k noclehu a i když se šlo do boje, velitelé statečně bojovali v prvních řadách. Když se dělila kořist po nepříteli, rozdělovalo se rovným dílem všem. Proto mezi řadovými bojovníky a jejich veliteli panovala dokonalá shoda a jednota, takže dokázali překonat ty přetěžké zkoušky a jít spolu od vítězství k vítězství.

Naši vedoucí pracovníci se musí svědomitěji než kdokoli jiný uvědoměle zúčastnit práce a svým osobním příkladem vychovávat pracující ke komunistickému poměru k práci.

Zároveň s výchovou pracujících je nutno udržovat přísný pracovní pořádek a posilovat pracovní kázeň.

Když pracující vedeme k tomu, aby získali komunistický poměr k práci, aby uvědoměle, svědomitě a intenzivně pracovali, musíme se především opírat o ideově-výchovnou práci, zaměřenou na přeměnu jejich vědomí, ale s pouhou výchovnou prací rozhodně nevystačíme. Zároveň je důležité, abychom zavedli přísný pracovní pořádek a pevnou kázeň tak, abychom nikomu nedávali příležitost k tomu, aby nepracoval a měl se dobře. Kdyby všichni lidé byli vyzbrojeni komunistickým smýšlením a uvědoměle, svědomitě pracovali pro vlast a lid, bylo by tomu možná jinak, ale za podmínek, kdy v hlavách lidí přežívají zbytky starého myšlení a vědomí a kdy ještě existují někteří lidé, načichlí starou, kapitalistickou ideologií, je naprosto nutné, aby zároveň s výchovnou prací byla udržována pevná pracovní kázeň, zajišťovaná každodenní organizační kontrolou.

Občas vidíme u dětí, které se přes veškeré napomínání pravidelně neučily, jak se ve zkouškovém období učí celé noci, takže ani pořádně nejedí a hlavu si balí do mokrého ručníku;

z toho vidíme, jak účinný je takový prostředek kontroly, jako jsou zkoušky.

V době, kdy ideové uvědomění pracujících není natolik vysoké, aby všichni uvědoměle, svědomitě pracovali, je právě tak nutno organizovat práci takovým způsobem, aby v jejich hlavách nezapouštělo kořeny staré myšlení, vedoucí k touze po bezpracném blahobytu, udržovat kázeň a pořádek a posilovat kontrolu. Jestliže se bude takto utužovat kázeň, pak ani lidé, silně zasažení starým myšlením, nebudou moci lenořit.

Jestliže se ve státních orgánech či podnicích trpí pracovní nekázeň a nepořádek, přičemž se neprovádí řádná kontrola, pak této situace využívají špatné živly, aby se rozrůstaly.

Když jdeme po asfaltované cestě, tu a tam vidíme, jak nepatrnými skulinami v asfaltu proráží na povrch tráva. Té trávě stačí skulina a už se tlačí nahoru, asfalt neasfalt. Přežitky buržoazní ideologie se podobají takové trávě, jejich jedovaté býlí je velmi silné, stačí mu i malá skulina, aby zvedlo hlavu.

Prvky individualistického myšlení, které jsou velikou překážkou v rozvíjení naší práce, mají své kořeny hluboko v dějinách, jejich existence trvá po velmi dlouhou dobu od vzniku třídní společnosti až do moderní doby. Proto je nelze snadno zlikvidovat ze dne na den a s pomocí několika výchovných kampaní.

Neúnavnou výchovnou prací a vedle toho zavedením tuhé kázně a přísného pořádku ve všech odvětvích je nutno zabránit tomu, aby prvky kapitalismu a revizionismu nacházely byť sebemenší skulinu, již by mohly zvedat hlavu. Každého, kdo nepracuje a fláká se, bez ohledu na osoby, je třeba administrativně postihovat a také ve stranické organizaci nebo v masových organizacích pracujících podrobovat přísné kritice a šetření. Bude nutno rozvíjet energický boj o to, aby v továrnách, na dolech a v podnicích byla vedena přesná evidence docházky do práce, aby byl přísně stanoven pracovní pořádek a aby dělníci plně využívali 480 minutovou pracovní dobu.

Kromě toho v důsledku nezodpovědného posuzování nároků na sociální důchod v minulosti nejsou dnes řídké případy, že se někdo povaluje a pobírá sociální důchod, ačkoli není ne-

mocný a může pracovat. Proto bude nutné provést celkové přezkoumání všech nároků na sociální důchody a zajistit, aby se případy takového flákačství nevyskytovaly.

Mimoto budou ministerstva musít zodpovědně zajistit takové pracovní podmínky, aby dělníci mohli 480 minutovou pracovní dobu pracovním plně využívat.

Správné rozmístování pracovních sil a tím zajišťování, aby všichni pracující byli stejně intenzivně zapojeni do pracovní činnosti, je dnes velmi důležitým úkolem na úseku hospodaření s pracovními silami.

Především bude třeba krajně omezit stavy pracovních sil v nevýrobní oblasti.

Nahoře také, ale zejména dole máme plno zbytečných orgánů a článků a v nevýrobní oblasti máme velmi mnoho lidí, kteří nemají celkem nic na práci a nic nedělají.

V rezortu ministerstva železnic existuje Projekční výzkumný ústav dopravy v ústředí a vedle něho podobné ústavy v oblasti východní dráhy i západní dráhy. Spolu s dalšími výzkumnými ústavami je prý to celkem 8 ústavů. U nás se i do těch nejvzdálenějších krajů dojede za jeden až dva dny; když je třeba prozkoumat něco na místě, lze tam zajet na služební cestu z ústředí. Proč tedy v tomto odvětví musí mít na různých místech tolik ústavů? Bude třeba tyto ústavy sloučit. V provincii Jižní Pchjongan i v jiných krajích je prý množství nejrůznějších výzkumných ústavů; bude třeba je prověřit, přebytečné zrušit a ty, které je možno sloučit, bude třeba sloučit.

Také v oblasti obchodu a distribuce je plno zbytečného personálu. Třeba v obchodních domech mají ředitele, jeho zástupce a pak vedoucí jednotlivých pater. Je zbytečné, aby bylo tolik systemizovaných vedoucích.

Rovněž výkupní orgány se značně rozrostly, takže na tomto úseku je mnoho lidí, kteří nemají co dělat a jen tak tam tráví čas. Jelikož pracovníci výkupu nemají jasně stanovené pracovní normy a jsou vysíláni do terénu, je mezi nimi spousta případů, kteří nic nedělají. Do každé obce zajíždí za výkupem množství výkupních pracovníků; zdá se, že to je zbytečné. V každé obci je obchod a prodavači. Bude stačit, když prodavačům bude

uloženo provádět výkup a na okrese určen pracovník, který bude mít výkup v rámci okresu na starosti; ten bude obce objíždět autem a z vesnických prodejen vykoupené věci odvázet.

Na ministerstvu energetiky a uhelného průmyslu řekli, že zavedou jednotný systém správy elektrického rozvodu, a tak zařadili elektrikáře, kteří původně byli na družstevních statcích, do celostátního systému pracovních sil, takže v každé obci je nyní elektrikář, pracující na rozvodné síti, který pobírá od státu mzdu a přiděly potravín. Tak je tomu dnes. Dříve ale při údržbě elektrického zařízení v zemědělském družstvu obstarávali i dozor a údržbu rozvodné sítě. Od té doby ale, co se stali státními zaměstnanci, se vyhýbají práci pod záminkou, že prý mají na starosti jen rozvodnou síť, takže družstvům nezbylo, než si opatřit nového elektrikáře.

Práci se vyhýbají nejenom elektrikáři na rozvodné síti, ale prý dokonce i příslušníci jejich rodin. Flákačství tak zase plodí flákačství. To je důsledek nedbalé práce pracovníků ministerstva energetiky a uhelného průmyslu, kteří mysleli jenom na to, že je nutné zavést jednotný systém správy rozvodu elektřiny, ale nepomysleli na to, že dojde k plýtvání množstvím pracovních sil. Jelikož elektrikáře, zaměstnané na rozvodné síti, kteří jsou roztroušeni po obcích, z ministerstva nemohou podchytit a kontrolovat, došlo ve skutečnosti jen k zvětšení personálu, ale jednotná správa elektrického rozvodu dodnes neexistuje.

Převádění pracovních sil z družstevního sektoru do sektoru celostátního je vždycky třeba důkladně zvážit. Už dříve jsme byli svědky toho, jak pracovníci loupáren rýže byli převedeni z družstevního sektoru do státního. Když ještě spadali pod družstva, loupali rýži řádně bez ohledu na čas, v neděli jako ve všední den. Když se stali systemizovanými zaměstnanci ve státním sektoru, praštili s prací přesně po osmi hodinách, i když jiní pracovali až do noci, a v neděli si zavřeli a ještě ostatním v práci překáželi. Proto byli zase převedeni pod družstva. Teď zas pozorujeme totéž u elektrikářů na rozvodné síti. Podle mého názoru by bylo nejlepší, kdyby se elektrikáři, takto zaměstnaní na rozvodné síti, převedli opět do kompetence družstev a kdyby se řádný dozor nad rozvodem zajistil tak, že elektrikáři družstev

budou odborně vyškoleni a budou seznámeni s pravidly regulace odběru proudu. Rovněž jejich rodinné příslušníky bude třeba zaměstnat v družstvu.

Kromě toho existuje ještě plno dalších zbytečných útvarů, ať už jde o různé projekční nebo nevímjaké kanceláře. Takové zbytečné orgány a útvary bude třeba zreorganizovat, tam kde je to možné je sloučit nebo zrušit a pracovní síly z nich převést do výrobních odvětví.

Za narůstání počtu pracovníků v nevýrobních odvětvích a v správních útvarech jsou značně odpovědní pracovníci vlády na úseku systemizace pracovních sil v orgánech. Lidé, kteří mají ve vládě na starosti vytváření organizační soustavy, by měli vycházet z politiky strany a organizační soustavu vytvářet tak, aby se počet pracovních sil v nevýrobní sféře a ve správních orgánech snižoval a aby všichni lidé pracovali intenzivně; tito lidé to však nedokázali. Tak vzniklo mnoho zbytečných útvarů a zvýšil se počet lidí, kteří nic nedělají. Takovýto nezodpovědný vztah k práci bude třeba rozhodně napravit.

Kromě toho bude třeba aktivně provádět nahrazování mužských pracovních sil v nevýrobních odvětvích a v odvětvích s lehčí prací ženskými pracovními silami a zapojovat tak v širokém měřítku ženy do fronty práce. Bude to dobré pro revolucionizování žen a bude to mít obrovský význam i pro doplnění chybějících mladých i dospělých pracovních sil.

Avšak ve využívání ženské pracovní síly dosud máme závažné nedostatky. Zatímco se v poslední době podíl ženské pracovní síly v odvětvích s těžší prací zvyšuje, v odvětvích s lehčí prací se zároveň snižuje. Strana žádala, aby v uhelném a rudném průmyslu bylo ženské pracovní síly používáno v malém rozsahu a zejména aby při práci v podzemí ženské pracovní síly vůbec nebyly zařazovány, avšak v podzemí a na uhelných i rudných dolech vůbec podíl ženských pracovních sil nadále stoupá. Naproti tomu v podnicích lehkého průmyslu, ve výkupu a distribuci potravin, ve školských a kulturních institucích, kde podle instrukcí strany má být zaměstnáváno více žen, se podíl ženské pracovní síly snižuje.

Bylo řečeno, že v závodech místního průmyslu má podíl

zaměstnaných žen převyšovat 80%, to se však neplní. V závodech lehkého průmyslu zcela samozřejmě, ale např. i v strojírenských závodech mohou s výjimkou práce u žhavicích pecí a lisů veškeré práce včetně práce ředitelské vykonávat ženy.

I v oblasti kultury a umění pozorujeme, že v kulturních domech pracuje množství mužů. I tam mohou na jejich místa nastoupit ženy. Rovněž personál pojezdových kin je nutno snížit. Pro budoucnost bude třeba v zemědělských družstvech zavádět nepřenosné promítačky a vyškolit řidiče nebo hlasatele místního rozhlasu tak, aby mohli promítat filmy, které se jim zašlou. V okresech bude třeba učinit opatření, aby bylo možno zajišťovat družstvům v případě potřeby opravy promítacích přístrojů.

Ani v oblasti zemědělství se ženské pracovní síly nevyžívají správně. Dnes se na vesnici říká, že práce v živočišné výrobě a v ovocnářství jsou těžké, takže je tam zařazeno množství mužských pracovních sil. Ve skutečnosti však chování vepřů nebo ořezávání jablonoňových větví jsou práce snazší než práce v rostlinné výrobě, jako např. přesazování rýžových sazenic. Avšak jelikož v živočišné výrobě a ovocnářství pracuje množství mužů, těžké práce v rostlinné výrobě zastávají ženy. Takovéto nelogické situace se musí učinit přítrž.

Rovněž takovou práci, jako je obsluha čerpacích stanic, mohou snadno zastávat ženy, takže mužskou pracovní sílu je z této práce možno převést do rostlinné výroby a k obsluze čerpacích stanic místo toho přidělovat ženy.

Bude třeba konkrétně prozkoumat, kde v orgánech a podnicích všech odvětví národního hospodářství se mohou uplatňovat ženy, a na příslušných úsecích rychle nahrazovat mužské pracovní síly ženskými. Avšak nesmí se připustit, aby pod heslem nahrazování mužských pracovních sil ženskými byli na jiná místa přefazováni staří zaměstnanci a čestní váleční invalidé, kteří pracují na úsecích, kde je snazší práce. Nahrazování pracovních sil je třeba provádět bezpodmínečně tak, aby se uvolňovali mladí a silní dospělí pracovníci.

Jakmile jde o obory, kde se vyžaduje jen trochu vyšší technická kvalifikace, naši pracovníci hned mluví, jako by tam ženy nemohly pracovat. To je projev zaostalého feudálního myšlení.

I ženy mohou snadno získat technické znalosti. Proč by techniku, kterou dokáže zvládnout muž, nemohla zvládnout žena? S tendencí vylučovat ženy z práce v technických oborech pod záminkou, že jde o techniku, musíme energicky bojovat.

V odvětvích, kde se vyžaduje vysoká technická kvalifikace, musíme prosazovat ženské pracovní síly, když je necháme projít několikaměsíčními technickými kursy.

Kromě toho musíme na družstevních statcích a v podnicích, kde pracuje větší počet žen, pokud možno vyzdvihovat ženy do funkcí. Zkušenosti nám ukazují, že ženy ve funkcích nejsou o nic horší než muži.

Do budoucnosti musíme na vesnici získat hodně žen do funkcí vedoucích pracovních čt, předsedů družstev a tajemníků. Nejlepší by bylo, kdyby v místech, kde předsednictví družstva bude obsazeno ženou, tajemníkem lidového výboru byl muž, a tam, kde předsedou družstva bude muž, funkci tajemníka lidového výboru zastávala žena.

Zároveň s tím je nutno aktivně prosazovat postup technické revoluce, těžkou práci proměňovat v lehkou a práci, která vyžaduje vynakládání velké síly a mnoho pracovníků, přenechávat strojům.

Mechanizací a automatizací výrobních procesů budeme moci ušetřit mnoho pracovních sil a značně zvýšit objem výroby na jednoho pracovníka. Dokud jsme neprovedli mechanizaci chovu slepic, dokázal jeden pracovník v drůbežárně jen s vypětím sil zajišťovat chov několika set slepic, kdežto poté, co tam byla provedena mechanizace a automatizace, zajišťuje jedna osoba chov deseti tisíc kusů drůbeže. Produktivita práce byla tedy zvýšena několik desítek krát.

Technická revoluce má za následek nejen úsporu pracovních sil, ale umožňuje také, aby práci, kterou dříve vykonávali mladí či dospělí silní muži, mohly snadno zastat i ženy. V loupárnách rýže dnes vcelku pracují jen muži. Kdyby se tam však mechanizovalo dopravní zařízení a doplnilo ostatní technické vybavení, nejen že by k té práci nebylo třeba mnoha pracovních sil, ale mohly by tam bez dřiny pracovat i ženy. Ve všech odvětvích, ve všech jednotkách je třeba prosazovat ener-

gicky postup technické revoluce a dosahovat tak dalších úspor na pracovních silách, i kdyby šlo třeba o jediného pracovníka.

Těmito cestami musíme za každou cenu vyřešit nedostatek pracovních sil. Jestliže se k tomu pevně odhodláme a dáme se do toho, pak to určitě snadno dokážeme. Včera jste, soudružky a soudruzi, zasedali v komisích a za jeden den jste zjistili rezervy pracovních sil, dosahující skoro 180.000 pracovníků. Z toho 22.000 lidí se získá omezením pracovních sil v nevýrobních odvětvích, 9.000 lidí sloučením správních orgánů, 91.000 osob nahrazením ženskými pracovními silami, 30.000 osob v důsledku technických zlepšení a 25.000 osob díky zlepšené organizaci výroby a práce.

To je zcela předběžné číslo, získané hrubým odhadem bez prověrky přesné evidence všech pracovních sil a přitom jde o skromný odhad. Když třeba uvážíme, že jsme našli jen 30.000 pracovníků, které lze ušetřit zavedením nové techniky, vidíme, jak skromný je to odhad. Myslím, že když teď půjdeme dolů do hospodářských jednotek a prověříme si pěkně po jednom veškerý konkrétní materiál, odhalíme ještě mnohem větší rezervy pracovních sil.

Jen podle předběžného odhadu činí teď získané rezervy asi 180.000 osob. Z toho vyplývá, že jimi lze pokrýt potřebných 180.000 pracovních sil, o nichž se mluvilo včera v referátě. Dnes každou chvíli žádáte, soudružky a soudruzi, abychom vám do závodů přidělovali demobilizované vojáky, nebude to však zapotřebí. Když se do oddílů našich pracovních sil zavede pořádek, získáme pro práci zdravé a schopné mladé i dospělé muže.

Jednou z nejdůležitějších prací při hospodaření s pracovními silami je zajišťování zásobování pracujících. Kde je dobré zásobování, tam mají pracující možnost obnovit si sílu, kterou vynaložili při práci, a řádně si odpočinout. Jen tak mohou i nadále v práci podávat vysoký výkon. Právě proto říkáme, že organizace zásobování je důležitou politickou prací.

Životní úroveň našich pracujících se proti dřívějšímu nersrovnatelně zvýšila a nikdo u nás si už nemusí dělat starosti s výživou, ošacením a bytem nebo se školním vzděláním svých

synů a dcer. Před osvobozením děti nařikaly, že nemohou chodit do školy, takže rodiče z toho musili být nešťastní, a i rodiče, kteří děti do škol posílali, měli plno starostí kvůli tomu, že včas nemohli zaplatit měsíční školné. Dnes však si podobné starosti nikdo nemusí dělat.

Jestliže pracující dnes pociťují nějakou potíž v zajištění svých životních podmínek, je to tedy určitý nedostatek některých druhů doplňkových potravin. Jestliže vyřešíme tento jediný problém, pozdvihneme životní úroveň pracujících o stupeň výše a dosáhneme toho, že ve svém denním životě nebudou pociťovat již žádné potíže.

Není to ani velký problém. Když se do něj pustíme, musíme jej vyřešit během krátké doby.

Především je třeba urychlit a vbrzku dokončit stavbu drůbežářského závodu, který je nyní ve výstavbě. Po dokončení výstavby tohoto závodu získáme jeh na státních drůbežářských závodech výrobní kapacitu 600 miliónů vajec ročně. Můžeme tedy dosáhnout už v příštím roce jen v drůbežářských závodech výroby 500 miliónů vajec a od roku následujícího pak vyrábět po 600 miliónech vajec.

Zároveň s budováním drůbežářských závodů budeme musít rozvinout široké masové hnutí chovu drůbeže. Na zkoušku jsme na drůbežářském závodě v Mangjongdä vylíhnutá kuřata chovali po jeden měsíc a pak zaslali na venkov. Během jednoho roku dala skoro dvě stě vajec. V budoucnu musíme zajistit dodávku velkého počtu slepic na vesnici. Když budeme tímto způsobem na drůbežárnách odchovávat měsíční kuřata a posílat je na vesnici, budeme moci získat velké množství vajec, aniž budeme musít zvlášť budovat kurníky a zkrmovat kombinovaná krmiva.

Abychom zajistili výrobní kapacitu státních drůbežářských závodů pokud jde o výrobu vajec, nemůžeme v současné době ovšem vesnici dodat větší množství kuřat, avšak počínaje druhým pololetím příštího roku budeme moci vesnici velkým počtem kuřat zásobovat.

Včetně dělnických a zaměstnaneckých rodin žije na našem venkově celkem asi 1,300.000 rodin. V každé domácnosti mu-

síme zajistit chov pěti slepic. I když počítáme, že jedna slepice za rok snese 180 vajec, vyjde nám, že jedna domácnost může vyrobit 900 vajec, takže 1,300.000 venkovských domácností vyrobí asi 1 miliardu 200 miliónů vajec. I podle nejmírnějšího odhadu lze na venkově bez potíží vyrobit vajec 800 miliónů. Když k tomu připočteme množství, vyrobené ve státních drůbežářských závodech, pak počínaje rokem 1970 budeme každoročně vyrábět 1 miliardu 400 miliónů vajec. I to ovšem asi bude trochu málo, ale přesto, dosáhneme-li takového množství, budeme moci značně zlepšit stravování pracujících.

Zároveň je třeba podle toho, jak bylo usneseno na minulém plenárním zasedání ústředního výboru strany, nadále energicky rozvíjet hnutí za výrobu 100 kg masa v každé zemědělské usedlosti a 2 tun masa v každé pracovní brigádě v zemědělských družstvech. Letos máme mnoho družstev, která dosáhla tohoto cíle ve výrobě masa; tento úspěch je třeba dále rozšiřovat a rozvíjet.

Musíme zajistit i větší rybolov. Zároveň s rybolovem na širém moři musíme rozvíjet i lov v pobřežních vodách a lov ve středním i malém měřítku, abychom zajistili úlovek 800 tisíc až 1 miliónu tun ryb.

Vedle toho musíme s pomocí širokého zavádění postřikového zavlažování v zelinářství zajistit výrobu velkého množství čerstvé zeleniny. Když na zelinářských polích uplatníme postřikové zavlažování, dokážeme bez potíží vyrobit 150 tun na ploše 1 čongbo.

Zároveň musíme zasít více olejnatých plodin a vyřešit otázku zásobování olejem, jakož i zajistit výrobu velkého množství ovoce dobrou péčí o ovocné stromy. Když budeme postupovat správně, budeme mít od příštího roku velké sklizně jablek a počínaje rokem 1970 budeme moci vyrábět 500.000 tun ovoce.

Když budeme takto postupovat, abychom pracujícím dodali dostatečné množství za prvé vajec, dále masa, ryb, zeleniny a ovoce, pak beze zbytku vyřešíme problém zásobování doplňkovými potravinami.

Ve všech stranických organizacích a státních orgánech, ve všech masových organizacích pracujících a ve všech hospo-

dářských a správních orgánech je nutno věnovat velkou pozornost zlepšování zásobování pracujících a péče o pracující a zajistit, aby se široce rozvíjelo hnutí za vybudování více bytů, za jejich lepší vybavení, i za zvýšení výroby doplňkových potravin jako zeleniny vajec a masa.

Opětovně zdůrazňuji, že musíme politickou práci neochvějně stavět na první místo, správně aplikovat zákon o socialistickém rozdělování, posilovat pracovní kázeň a udržovat pracovní pořádek tak, aby všichni lidé byli vedeni k uvědomělé a svědomité práci; dále musíme vhodně rozmísťovat pracovní síly, abychom s maximální efektivností využívali zdroje pracovních sil naší země, musíme prosazovat technickou revoluci, abychom zvyšovali produktivitu práce a odstraňovali rozdíly mezi různými druhy práce, musíme řádně zajišťovat životní podmínky pracujících. Takové je zaměření strany na úseku hospodaření s pracovními silami. Této linie se musíme pevně držet, abychom rozhodujícím způsobem zintenzívnili naši činnost na úseku hospodaření s pracovními silami a zajistili při našem budování socialismu ještě energičtější postup vpřed.

O NĚKTERÝCH TEORETICKÝCH OTÁZKÁCH SOCIALISTICKÉ EKONOMIKY

Odpověď na otázky pracovníků vědy a školství

1. března 1969

V dubnu 1968 se na mě prostřednictvím oddělení pro vědu a školství ÚV Korejské strany práce obrátili vědci s dotazy na některé problémy teorie socialistického hospodářství. Avšak v minulém roce byla situace v naší zemi napjatá, konaly se rovněž akce k oslavám 20. výročí založení republiky, a tak jsem nenašel čas, abych na předložené otázky dal odpověď včas. Někteří vedoucí hospodářští pracovníci a vědci prý nemají do dnes o těchto otázkách jasnou představu a vedou o nich diskuse. Proto bych rád k tomu dnes vyslovil svůj názor.

1. Otázka vzájemného vztahu mezi objemem hospodářství a tempem rozvoje výroby v socialistické společnosti

V poslední době kolují mezi některými ekonomy teorie, že v socialistické společnosti hospodářství sice neustále roste, ale dosáhne-li určitého stupně rozvoje, tempo jeho růstu nepřesahuje ročně 4–5% případně 6–7%. I mezi našimi vedoucími pracovníky ve státních hospodářských orgánech jsou prý nyní lidé, kteří prohlašují, že v kapitalistických zemích nedosahují vyšších ročních přírůstků výroby než 2–3%, takže pro nás je vysokým tempem, i když dosáhneme ročního přírůstku průmyslové výroby pouze 6–7%.

Takováto svá tvrzení podírají argumenty, že v období rekonstrukce se ve srovnání s obdobím obnovy zmenšují rezervy